Onderwerp Sonderende raadsnotitie
Beleidsregel voor de toepassing van de wet Bibob gemeente Stein
Vergaderdatum 19 november 2025

Aan de Raad

De gemeenteraad wordt voorgesteld: kennis te nemen van bijgevoegde Beleidsregel voor de toepassing van de wet Bibob gemeente Stein en in de oordeelsvormende raadsvergadering van 27 november 2025 de stellingen in deze raadsnotitie te bespreken. Waarbij definitieve besluitvorming met betrekking tot artikel 2.1 lid 2 sub b zal plaatsvinden in Q1 van 2026.

Inleiding
De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: wet Bibob) geeft onder andere gemeenten de mogelijkheid om een onderzoek te doen (eigen Bibob-onderzoek) naar de achtergrond van bedrijven of personen die bijvoorbeeld een vergunning aanvragen. Het doel van het uitvoeren van een eigen Bibob-onderzoek is om te voorkomen dat criminelen worden gefaciliteerd.

De toepassing van de wet Bibob is geen verplichting. Om duidelijk te maken in welke gevallen de wet Bibob wordt toegepast, kan beleid worden vastgesteld. Het geldende Bibob-beleid van de gemeente Stein (bijlage 1) is op 1 januari 2016 in werking getreden. In verband met wijzigingen in wetgeving, moet het Bibob-beleid worden geactualiseerd.

Omgevingswet en de wet Bibob
Het vaststellen van Bibob-beleid was, tot de inwerking treding van de Omgevingswet, enkel een college- en burgemeestersbevoegdheid. Omdat het nemen van besluiten op aanvragen c.q. het uitvoeren van handelingen waar een Bibob-onderzoek op mag worden toegepast, ook enkel college- en burgemeestersbevoegdheden betroffen.
De Omgevingswet heeft hier verandering in gebracht. In artikel 4.19b Omgevingswet staat namelijk dat op een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan, een Bibob-onderzoek kan worden toegepast.
Het nemen van een besluit op een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan, is een raadsbevoegdheid. Het nemen van een besluit over een Bibob-onderzoek bij een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan, is daarom ook een raadsbevoegdheid.

Besluitvormingsprocedure
De nieuwe, nog vast te stellen, Beleidsregel voor de toepassing van de wet Bibob (bijlage 2) moet dus door het college van burgemeester en wethouders, de burgemeester én de gemeenteraad worden vastgesteld.
De gemeenteraad is enkel bevoegd om artikel 2.1 lid 2 sub b van de nieuwe beleidsregel vast te stellen. Het college en de burgemeester willen de gemeenteraad echter inhoudelijk laten meedenken over de volledige beleidsregel. Daarom wordt met deze sonderende notitie aan de gemeenteraad gevraagd om een aantal stellingen inhoudelijk te bespreken en het college richting te geven voor wat betreft de definitieve beleidsregel. De procedure die hiervoor doorlopen zal worden, is de volgende (BOBOB):

- 19-11-2025 beeldvormende vergadering o.b.v. deze sonderende notitie (met mogelijkheid tot het stellen van inhoudelijke vragen aan de BIBOB-specialist van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en ambtelijk vertegenwoordigers).
- 27-11-2025 oordeelsvormende vergadering ter bespreking van de stellingen uit de sonderende notitie.
- December 2025 / januari 2026 collegevergadering ter bespreking van de (eventueel o.b.v. de reacties uit de raadsbijeenkomsten aangepaste) beleidsregel.
- Januari 2026 / februari 2026 beeldvormende, oordeelsvormende en besluitvormende vergadering ter definitieve vaststelling van de beleidsregel door de gemeenteraad (voor wat betreft artikel 2.1 lid 2 sub b).
- Februari 2026 / maart 2026 collegevergadering ter definitieve besluitvorming m.b.t. de volledige beleidsregel (met uitzondering van 2.1 lid 2 sub b).

Beleidsregel
De voorliggende beleidsregel is gebaseerd op de landelijke model-beleidslijn die door de gezamenlijke RIEC's is ontwikkeld. Het landelijke model biedt de mogelijkheid om lokale beleidskeuzes op te nemen. De voorliggende beleidsregel is inhoudelijk op de volgende punten geactualiseerd:

1. In 2020 en 2022 is de wet Bibob gewijzigd. Hiermee is het toepassingsbereik van de wet vergroot en is er een verruiming ontstaan van de onderzoeksmogelijkheden door overheden en een verruiming van de mogelijkheid tot informatiedeling. Deze inhoudelijke wijzigingen zijn doorgevoerd in de beleidsregel.
2. De Drank- en Horecawet is gewijzigd naar de Alcoholwet. De nieuwe beleidsregel is daarom voor wat betreft dit onderwerp qua terminologie aangepast.
3. De inwerkingtreding van de Omgevingswet maakt dat gemeenten nu ook een Bibob-onderzoek mogen uitvoeren bij een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan. Dit is opgenomen in artikel 2.1 lid 2 sub b met een nadere uitwerking in artikel 4.3.

Voor het overige is de beleidsregel geactualiseerd op taalgebruik, zinsopbouw, indeling etc. Voorliggende beleidsregel is tot stand gekomen in overleg met het RIEC-Limburg en de juristen van de gemeente Stein. Hun juridische adviezen zijn verwerkt in de beleidsregel.

Inhoudelijke afwegingen en stellingen
Vanaf dit punt zal deze notitie inhoudelijk ingaan op afzonderlijke hoofdstukken en artikelen uit de voorliggende beleidsregel en worden een aantal stellingen genoemd die de gemeenteraad in de oordeelsvormende vergadering op 27 november 2025 kan bespreken.

Hoofdstuk 2 beleidsregel: publiekrechtelijke beschikkingen
In hoofdstuk 2 van de beleidsregel wordt omschreven wanneer de gemeente de wet Bibob toepast bij aanvragen voor vergunningen en subsidies.

Artikel 2.1
Dit artikel beschrijft wanneer een Bibob-onderzoek wórdt uitgevoerd en wanneer een Bibob-onderzoek kán worden uitgevoerd. Samenvattend komt het erop neer dat de gemeente altijd een Bibob-onderzoek uitvoert voor de categorieën in lid 1 en voor de categorieën in lid 2 en 4 alleen een Bibob-onderzoek uitvoert wanneer daar aanleiding voor is.
Deze aanleiding is er wanneer sprake is van een risico-activiteit uit bijlage 1 van de beleidsregel of een van de punten uit lid 5. De risico-activiteiten zijn landelijk bepaald aan de hand van de wet Bibob (met daaraan ten grondslag liggend een onderzoek van criminoloog / emeritus hoogleraar Cyrille Fijnaut) en jurisprudentie (waarin door rechters is uitgesproken dat van bepaalde activiteiten algemeen bekend is dat er een verhoogd risico op criminaliteit aan kleeft).

Bijlage 1, de lijst met risico-activiteiten, is nieuw toegevoegd aan de beleidsregel. Dit geeft de gemeente de mogelijkheid om concreter te bepalen wanneer een Bibob-toets kan worden uitgevoerd.

De genoemde vergunningen in lid 1 en de kan-bepalingen in lid 2 en 4 komen neer op ongeveer 10 Bibob-onderzoeken per jaar. Dat is, gelet op de huidige capaciteit binnen OOV van de gemeente Stein, uitvoerbaar.

In artikel 2.1 lid 2 sub b is de nieuwe Bibob-mogelijkheid opgenomen, zoals eerder beschreven in deze notitie, en die luidt als volgt: "bij een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan kán een Bibob-onderzoek worden uitgevoerd als sprake is van een van de risico-activiteiten of de punten uit lid 5.".
In de afgelopen twee jaar, de periode dat de Omgevingswet in werking is, is er slechts één aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan bij de gemeente Stein ingekomen (welke geen aanvraag was die een risico-activiteit betrof). De verwachting is dat dit soort aanvragen in de toekomst maar zelden zullen binnen komen, omdat de meeste aanvragen kunnen worden afgedaan met omgevingsvergunning voor een buitenplanse activiteit (eenvoudigere procedure). Een kan-bepaling voor dit onderdeel is daarom de meest realistische omschrijving.

Stelling 1: een kan-bepaling voor de Bibob-toets bij een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan is voor de gemeente Stein de meest realistische keuze.

Artikel 2.2 en artikel 2.3
Deze artikelen zijn conform het landelijke model overgenomen.

Hoofdstuk 3 beleidsregel: privaatrechtelijke transacties
In hoofdstuk 3 van de beleidsregel wordt omschreven wanneer de gemeente de wet Bibob toepast bij bijvoorbeeld vastgoedtransacties of overheidsopdrachten.

Artikel 3.1
In dit artikel is beschreven dat de gemeente een Bibob-onderzoek kan uitvoeren bij een vastgoedtransactie als sprake is van een (of meerdere) zaken uit lid 2. Deze omschrijving is conform de landelijke model-beleidslijn. Er is verder, gelet op de lokale ervaring uit het verleden, geen aanleiding om dit artikel anders te omschrijven.

Stelling 2: een kan-bepaling voor de Bibob-toets bij vastgoedtransacties is voor de gemeente Stein de meest realistische keuze.

Artikel 3.2
In dit artikel is beschreven dat de gemeente een Bibob-onderzoek kan uitvoeren bij een overheidsopdracht als sprake is van een (of meerdere) zaken uit lid 3. Deze omschrijving is conform de landelijke model-beleidslijn. Er is verder, gelet op de lokale ervaring uit het verleden, geen aanleiding om dit artikel anders te omschrijven.

Stelling 3: een kan-bepaling voor de Bibob-toets bij overheidsopdrachten is voor de gemeente Stein de meest realistische keuze.

Hoofdstuk 4 beleidsregel: uitvoering
In dit hoofdstuk wordt in grote lijnen beschreven hoe een Bibob-onderzoek wordt uitgevoerd. Een belangrijke toevoeging in de voorliggende beleidsregel is artikel 4.3. Hierin wordt omschreven dat de gemeenteraad het bevoegde orgaan is voor het nemen van een besluit op een aanvraag voor het wijzigen van het omgevingsplan en dus ook het bevoegde orgaan is voor het uitvoeren van een Bibob-onderzoek bij dit soort aanvragen.
Wanneer dit zich voordoet, zal (gelet op de geheimhoudingsplicht van de wet Bibob) besluitvorming door de gemeenteraad op een aanvraag c.q. Bibob-onderzoek in een besloten raadsvergadering plaatsvinden.

Stelling 4: besluitvorming door de gemeenteraad van de gemeente Stein op een aanvraag voor het wijzigen van een omgevingsplan waar een Bibob-onderzoek voor wordt uitgevoerd, vindt plaats in een besloten raadsvergadering.

Ambtelijke capaciteit Bibob
Het onderwerp Bibob is, organisatorisch gezien, belegd bij de Beleidsmedewerker Openbare Orde & Veiligheid Ondermijning van het Team Samenleving & Veiligheid. Deze beleidsmedewerker is aangesteld voor 0,91 fte (32,8 uur per week) en combineert de Bibob-werkzaamheden met alle overige werkzaamheden op het taakveld ondermijning.
Als de voorliggende beleidsregel wordt vastgesteld, betekent dit weinig tot geen gevolgen voor de ambtelijke capaciteit. De huidige medewerker kan, door middel van het stellen van prioriteiten, eventuele pieken in de aantallen aanvragen opvangen (wanneer zich bijvoorbeeld kan-gevallen zullen voordoen).

Hoewel het, gelet op de lokale ervaringen uit de praktijk in de afgelopen jaren, niet noodzakelijk wordt geacht; is het mogelijk om de kan-bepalingen uit de voorliggende beleidsregel te schrappen en deze te vervangen voor zal-bepalingen. Dat zou dan betrekking hebben op artikelen in hoofdstuk 2, 3 en 4.
Wanneer bij die artikelen ervoor wordt gekozen om een zal-bepaling op te nemen, levert dit gevolgen op voor de ambtelijke capaciteit. Het advies is dan om structureel 1fte beschikbaar te stellen voor een nieuw te creëren functie: Beleidsmedewerker Bibob. Gelet op de huidige schaalindeling zou dit een schaal 10 functie moeten zijn, hetgeen middels een begrotingswijziging zou moeten worden ingepast in de organisatie. Deze medewerker zou dan alle Bibob-onderzoeken uitvoeren, van begin tot einde.

Stelling 5: gelet op de hierboven beschreven motivering is voorliggende beleidsregel het meest realistische uitgangspunt voor de gemeente Stein.

Bijlagen:
1. Huidige Bibob-beleid d.d. 1 januari 2016
2. (Concept) Beleidsregel voor de toepassing van de wet Bibob gemeente Stein